מסורת הש"ם

ושלולים של מים המכונסין כן פרש"י (3 ,[:00 כח:], כו נים נהוסיף וכו'. (רש"ל). בע"י נוסף וישראלי. ובכח"י נוסף: וכולהו איטמעו הכא], ג) ולעיל סט:ז. ד) ובכת"י נוסף: בהו. ועי' יבמות טו ע"ב], ה) [יבמות כג. מה.], ו) [ל"ל ערשתם], ז) שבת סב:, ח) [ע"ו לה. מג. סנהדרין ג: מ:], ש) [ל"ל אמר רב מיוחסתא דבבל בס"ח], י) [גי׳ הערוך לבי שיחלא פי׳ שם משפחה], כ) [בכת"י ודפו"ר אותן, וכל"ל. (רש"ש). ולפנינו וכפינו כרש"ל אלא שהרש"ל מוחק מיבת אחד, ולפנינו לא ממחק], ל) נע" לעיל מט: וברש"י שם ד"ה מט: וברש"י שם ד"ה עזות וד"ה תשעה נטלה מישן], מ) [ב"ב קנג: גיטין כח.], () [גיטין כח. שבועות לג. לו: ערכין יח.], (ב) [לקמן עב. ע"ם ז. ע) לעיל לג: וש"ג פ פן, כל לעל לגי ום לק פ [בדפו"ר ודפו"ו וע"י: בבל], ל) [בדפו"ר: ושא], ק) ו"בשתיקה לבדוק" ליתא חלחן, ש) וב"ב כה ע"בן, מ) ובדפו"ר: לנד נפון], ל) [עי' משנה לקמן עו ע"ל], ב) [בדפו"ר: ישראל. ועי מהרש"לו. ג) ול"ל ד) ובספר הישר סימן קנחן, ה) [בראשית ב, י - יד],

ו) [וע' היטיב תוס' ב"ב

פד. ד"ה בלפרא ותוס' בכורות נה: ד"ה מטרא],

גליון חש"ם

גמ' וכ"ת גוי ועבד כו'. לעיל סח ע"ב לקמן עה ע"ב יבמות מה ע"ח סח ט"ב: שם ודילמא מהנד. עיין מהרש"א בח"א יבמות ו) דף כג ע"ל:

הגהות הב"ח (א) גמ' שסיחתו כבבל:

מוסף תוספות

א. פרת מן המערכ וחידקל מן המזרח. מוס׳ לשנ״י. ב. ולהכי לא בעי לתחת בפרת עד היכא לפי . מושכת עוד למטה הימנו עד אמפייא תתיתא. שס. נו אמפייא ומירוא. עס: ג. פרת מעיד בדבר שהוא יורד מארץ ישראל לבבל ונדל ממי הגשמים ויודעיז בני בבל שירדו גשמים בהרי אר״י ושמחים על אחיהת. כש"י שבת מו ט"ב. ד. שהיו מכירים שירדו הגשמים לאר"י ע"י שחוזר פרת לאחוריו ע"י הגשמים. תוס' שנת שס.

באן לחשיאו אשה. פיי מיוחסת מדי אמהותה דאי משום שישראלים לפשיאו אשה. סתמא בעי בדיקה: להוליא ממנו אשה. שנשא כבר מסתמא לא מפקינן: כל שסיחתו בבבל. שמספר בלשון אנשי בבל משיחין לו אשה דמחזקינן ליה מבבל: דחיכה רמחי. שמלמדים שיחת בבל להחזיקו במיוחסים: דהוה אמר ליה. רבי יוחנן: נסיב ברסאי. ולא היה חפץ בה מפני

שהיא מארץ ישראל והוא היה מבבל: אורייתין כשירה ברתין לא כשירה. תלמידי אתה ותורתי כשירה לך ובתי אינך חפך: מאי דעתך. שאתה מחזיק פ בבבל במיוחסים דתנן ולעיל דף סט.) עשרה יוחסין כו' וסבור חתה שעלו כל הפסולין: מהיכא נסיבנא. איזו אשה מיוחסת: זיל בתר שתיקותה. טשחל לך משפחה שתקנית שסתם בני מריבה הם פסולין שמתוך פסולן שהיו פורשים מהם נטרו חיבה והחזיקו במריבה ומיוחסת דבבל היינו שתיקותא מתוך שהם שתקנים הוחזקו במיוחסים ח"כ הבא לבדוק בבבל אינו בודק אלא ש בשתיקה לבדוק בשתהנים: לבי בר שפי חלח. שם האיש יישופה חומץ כמו השופה יין לחבירו (ב"מ דף ס.): ואין מניהין אומו. מן השמים לידבק בחבירו לכך הטילו מן השמים מריבה ביניהן: בריאה. מיוחסת ונקייה: מחה. ממזרים גמורים כולם: חולה. רובם כשרים ומיעוטן פסולין כחולים הללו שרובן לחיים: גוססת. רובן פסולין ומיעוטן כשרין: עד היכן היא בכל. ליחס: עד נהר עוק עד נהר יואני. לפי הענין נראה שבבל בין שני נהרות גדולים חדקל ופרת מליעים אותה ביניהם זה מן המזרח וזה מן המערב ובאין ומושכין מן הדרום לנפון וסופו של פרת שופך בחדקל כל זה יש ללמוד מכאן. ארץ ישראל בדרומה של בבל דכתיב (ירמיה א) מלפון תפתח הרעה כלומר בבל בלפון ש ופרת יורד מארץ ישראל לבבל כדחמר בעלמח (שבת דף סה:) מיטרא במערבא סהדא רבה פרת. והא בעי גמרא מה שבין ב' הנהרות פשיטא לן דבבל היא אלא משפת חדקל ולחוץ עד היכן מתפשט רחבה של בבל אמר רב עד נהר עזק ושמואל אמר עד נהר יואני: **לעיל** בדיגלת עד היכן. למדנו רחבה שבין שני הנהרות ועוד להלן מחדקל עד נהר עזק ולריכין לידע ארכה כמה: לעיל בדיגלם. ללד דרום עד היכן: עד בגדה וחוונה. מקומות הם סמוכות זה לזה וחדקל מפסיק ביניהן: ושמואל. מוסיף בארכה כגולה. על מושכני: לדרום פומבדיתה קרוי גולה ברחש השנה (דף כג:): לסחסים בדיגלם עד היכן. י ללפון ועל שפת חדקל במזרחה של בבל עד היכן אורכה משוך ללפון: מתחה. התחתונה לפי ששתים היו זו עליונה וזו תחתונה דרך משיכת הנהר ויחום של בבל עד התחתונה ולא היא

בכלל: חדא כשירה. העליונה: וחדא

לא לריך להיות בחזקת כשר דבלאו הכי מותר בישראלית כדאמר בעלמא (יבמות דף מה.) גבי עובד כוכבים הנולד מעובד כוכבים הבא על בת ישראל דאמרי׳ ליה זיל גלי או נסיב בת מינך

> אלמא משמע דבמקום שאין מכירין אותו נותנין לו ישראלית ומותר לישאנה: עד היבן היא בבל. פי׳ נקונטרס דלפי הענין נראה שבבל היתה בין שני נהרות גדולים הללו חדקל ופרת זה מן המזרח וזה מן המערבא ובאין ומושכין מן הדרום ללפון וסופו של פרת שופך בחדקלב כל זה יש ללמוד מכאן ארץ ישראל בדרומה של בבל כדכתיב מלפון תפתח הרעה אלמא דבבל מלפון ופרת יורד מארץ ישראל לבבל כדחמר בעלמה (שבת דף סה:) מיטרא במערבא סהדא רבא² פרת שמימיו היו רבין ומלאים על שפתיוג וקא בעי גמרא מה שבין שתי הנהרות פשיטה לן דבבל הוה הבל משפת חדקל ומבחוץ עד היכן מתפשט רוחבה של בבל אמר רב עד נהר עזה ור"ת פיידי שנהר פרת היה בא ומושך מן הלפון לדרום שהרי נהר פרת בא מקדמת עדןה וגן עדן הוא מלפון של עולם יי וארך ישראל לדרום ופרת בא מעדן והיה מושך מלפון לדרום והא דאמר מיטרא במערבא סהדה רבה פרת דמשמע דמושך מדרום ללפון י"ל דה"ק שהמים של פרת רבים כל כך שיחזרו המים למקום שבאו דהיינו מדרום ללפון":

כאו להשיאו אשה כאו להוציא אשה מידו אמר רב יוסף כל שסיחתו 6 בבבל משיאין לו אשה והאידנא דאיכא רמאי חיישינן זעירי הוה קא מישתמים מיניה דר' יוחנן דהוה אמר ליה נסיב ברתי יומא חד הוו קאולי באורחא ממו לעורקמא דמיא ארכביה לר' יוחנן אכתפיה וקא מעבר ליה א"ל אורייתן כשרה בנתין לא כשרן מאי דעתיך אילימא מדתנן עשרה יוחסין עלו מבבל כהני לויים אמו כהני לויי וישראלי כולהו סליקו כי היכי דאישתיור מהני אישתיור נמי מהני אישתמימתיה הא דאמר יר"א לא עלה עזרא מבבל עד שעשאה כסולת נקייה ועלה עולא איקלע לפומבדיתא לבי רב יהודה חזייה לרב יצחק בריה דרב יהודה דגדל ולא נסיב א"ל מאי מעמא לא קא מנסיב ליה מר איתתא לבריה א"ל מי ידענא מהיכא אנסיב אמר ליה אמו אנן מי ידעינן מהיכא קאתינן דילמא מהנך דכתיבי ינשים בציון ענו בתולות בערי יהודה יוכי תימא סעובד כוכבים ועבד הבא על ∘ בת ישראל הולד כשר יודילמא מהגך דכתיב בהו יהשוכבים על ממות שן וסרוחים על יערסותם יואמר רבי יוסי בר' חנינא אלו בני אדם המשתינים מים בפני מטותיהם ערומים להך יומגדף בה ר' אבהו א"ה היינו דכתיב נלכן סומגדף

עתה יגלו בראש גולים משום דמשתינים מים בפני ממותיהם ערומים יגלו בראש גולים אלא אמר ר' אבהו אלו בני אדם שאוכלין ושותין זה עם זה ומדביקין מטותיהם זו בזו ומחליפין נשותיהם זה לזה ומסריחים ערסותם בשכבת זרע שאינה שלהם אמר ליה היכי נעביד אמר ליה זיל בתר שתיקותא כי האי דבדקי בני מערבא כי מינצו בי תרי בהדי הדדי חזו הי מנייהו דקדים ושתיק אמרי אהאי מיוחם מפי שאמר רב שתיקותיה דבבל היינו יחוסא איני והא איקלע רב י (לבי בר שפי חלא) ובדק בהו מאי לאו ביחסותא לא בשתיקותא הכי קאמר להו בדוקו אי שתקי אי לא שתקי אמר רב יהודה אמר רב יאם ראית שני בני אדם שמתגרים זה בזה שמץ פסול יש באחד מהן ואין מניחין סאותו לידבק אחד בחבירו אמר ר' יהושע בן לוי יאם ראית שתי משפחות המתגרות זו בזו שמץ פסול יש באחת מהן ואין מניחין אותה לידבק בחברתה א"ר פפא סבא משמיה דרב בבל בריאה מישון מיתה מדי חולה עילם גוססת ומה בין חולין לגוססין יירוב חולין לחיים יירוב גוססים למיתה עד היכן היא בכל רב אמר עד נהר עזק ושמואל אמר עד נהר יואני לעיל בדיגלת עד היכא רב אמר עד בגרא ואוונא ושמואל אמר עד מושכני ולא מושכני בכלל והאמר ∞רבי חייא בר אבא אמר שמואל מושכני הרי היא כגולה ליוחסין אלא עד מושכני ומושכני בכלל לתחתית בדיגלת עד היכא אמר רב שמואל עד אפמייא תתאה תרתי אפמייא הויין חדא עיליתא וחדא תתייתא חדא כשירה וחדא פסולה וביז חרא לחרא פרסה וקא קפרי אהרדי ואפילו נורא לא מושלי אהרדי וסימניך דפסולתא הא דמישתעיא מישנית לעיל בפרת עד היכא רב אמר עד אקרא דתולבקני ושמואל אמר עד גישרא דבי פרת ור' יוחנן אמר עד מעברת דגיזמא ליים שאביי ואיתימא רב יוסף אדרב אדרב ליים אדשמואל לא ליים אלא ליים אדרב וכ"ש אדשמואל ואב"א לעולם אדרב ליים אדשמואל לא ליים וגישרא דבי פרת לתתאיה הוה קאי

פסולה. התחתונה: ואפי" נורא לא מושלי אהדדי. כדי שלא יהו רגילים אללם שלא להתחתן בם: דפסולתא הא דמשמעיא מישנים. וסימן זה יהא בידך שלא תטעה אי זו פסולה הך דמשחעי בלשון מישן שהיא קרובה למישן ואמר לעיל מישן מיחה: בפרח. על שפת פרת במערבה של בבל עד היכן ארכה משוך לדרום: עד גישרא דפרת. שמואל היה מוסיף: לייט. כל שיסמוך על זה שאין יחוסה של בכל משוך כל כך: אדשמואל לא לייט. בתמיה והרי הוא מוסיף: אדשמואל לא לייט. דכי אמרה שמואל למילחיה פוחת היה ולא מוסיף ובימי שמואל היה הגשר למטה מאקרא דמולבקני:

תורה אור השלם

בב א טוש"ע אה"ע סי" ב א טוטייע מטייע טיי ב סעי׳ ד בהג״ה: בג ב ג מיי פי״ט מהל׳

איסורי ביאה הלי"ז

איכון וויא 2. הַשִּׁבְבִים עַל מְטוֹת שֵׁן וּסְרָחִים עַל עַרְשׁוֹתָם יו היים מצאן ואכלים כרים מצאן וְעַגְלִים מָתוֹךְ מַרְבֵּק: עמוס ו ד

ו. נַשִּׁים בִּצִיּוֹן עַנוּ בַּתְלֹת

בערי יהודה:

3. לָבֵן עַתָּה יִגְלוּ בָּרֹאשׁ גּלִים וְסָר מִרְחַח סָרוּחִים: עמוס ו ז